

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Nye digte - 1841

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Nye digte - 1841", i Heiberg, Johan Ludvig: *Nye digte - 1841*, udg. af Klaus P. Mortensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, cop. 1990, s. 172. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl05val-shoot-idm140194649730416/facsimile.pdf> (tilgået 12. maj 2024)

Anvendt udgave: Nye digte - 1841

- gion» fra 1791, der fungerede som katekismus i skolerne højt op i 1800-tallet. Sjælen husker endnu brokker af den. – *Han er ufattelig*. Det mente Heiberg netop ikke, hvad han bl.a. gav udtryk for i sin anmeldelse af Dr. W.H. Rothes treemighedslære i første nummer af »Perseus», 1837.
- 33 *Keiseren, hvad der ham tilkom*: Luk. 20,25: Så giv da kejseren, hvad kejserens er. – *som han dig har forlenet*: som han har givet i din varetægt. – *gaar rejst*: dumpet.
- 34 *Eden*: Paradis.
- 36 *Aristophanes*: (ca. 445-385 f.Kr.) gr. komediedigter. – *Elysium*: gr. de saliges øer. – *Philologer*: de lærde kommentatorer af de antikke tekster. – *Gevalt*: vold og magt. – *attisk Salt*: åndfuldt (græsk) vid; attisk af Attika, det landskab Athen ligger i. – *Skyer*: Aristofanes' komedie »Skyerne» fra 423 f.Kr.
- 38 *Syntax*: gr. sætningsbygning. – *Som vi kalde her den slette*: hentyder til en teori fremsat af rektor Bloch i 1830'erne om, at udtalen i nygræsk og oldgræsk var den samme. – *lægge Vind paa*: bestræbe sig på.
- 39 *Hellas*: jf. n.s. 15. – *have mig fixeret*: holde mig for nar.
- 40 *classisk*: det som hører antikken til. – *Handelsklasse*: egl. handelsklasser fandtes ikke på Heibergs tid, men visse privatskoler tilbød undervisning i bogholderi, varekendskab o.l. – *Homer*: (8-700-tallet f.Kr.) if. traditionen digteren af »Iliaden» og »Odysseen».
- 41 *Han jeg kjender ...*: Sjælens kendskab til Sokrates stammer fra Oehlenschlägers drama af samme navn fra 1835, hvor Aristofanes, helt uhistorisk, forelsker sig i Sokrates' datter Daphne og fortryder, at han spottede ham i »Skyerne». – *Han Gjften drak*: Sokrates blev i 399 f.Kr. anklaget for at fordærve ungdommen og for ikke at tro på statens guder og dødsdøm; dommen blev eksekveret ved at han drak skarntydegift.
- 43 *Raketten*: københavnsk smudsblad, 1831-33. – *Avind*: misundelse. – *erkjender*: anerkender.
- 44 *Styx*: i gr. mytologi en af floderne i underverdenen. – *primer*: vrøvler. – *Ris*: prygl. – *Orlog-Digter-Stavn*: betydningen usikker; måske en hentydning til det billede Oehlenschläger giver af Aristofanes i »Socrates». – *Hvor en Kunstner*: billedhuggeren Bertel Thorvaldsen (1768-1844). – *Hvor en Digter uden Mage*: en digter uden lige, her Oehlenschläger (1779-1850). – *Nordens Guders Vogn*: hentydning til Oehlenschlägers »Nordens Guders», 1819.
- 45 *hinn Stad*: København. – *bramme*: prale. – *forblommet*: forblommet, uklar. – *Musæet*: Thorvaldsens museum, som man samlede ind til fra 1837; Heiberg, som gik ind for museet, ømmede sig dog over, at mange af bidragyderne hverken forstod eller interesserede sig for Ts kunst.
- 46 *Trykkefriheds-Selskab*: oprettet 1835, udtryk for borgernes vågnende politiske interesse i 1830'erne. Heibergs aversion mod selskabet hænger ihvertfald delvis sammen med, at dets stiftere i sin tid havde afleveret en adresse til kongen om trykkefrihed uden at bede Heiberg om at være